

Windows v komfortním provedení

Vybavte si svůj operační systém podle chuti!

(CD)

DAVID ČEPIČKA, THORSTEN EGGELING, ANDREAS KROSCHEL, CHRISTIAN LÖBERING, DAVID WOLSKI

Čerstvě nainstalovaná Windows můžeme přirovnat k nově postavenému domu. Funguje voda, elektřina i topení, ale přesto v něm něco chybí — jeho zařízení, které z něj udělá ten správný domov pro všechny jeho obyvatele. My se vám v tomto článku pokusíme poradit, jak si svoje Windows zařídit tak, abyste se při práci s nimi cítili zrovna tak, jako v útulně zařízeném domě.

Pokud si svá Windows nainstalujete tak, jak firma Microsoft předpokládá, budete mít po skončení instalace okamžitě k dispozici všechny potřebné nástroje. Toto výchozí nastavení však jen velmi zřídka bývá pohodlné. Teprve až si sys-

tém nastavíte podle své chuti, můžete říci, že se při práci s ním budete cítit skutečně dobře. Je totiž dostatečně známo, že v čerstvě instalaci operačního systému Windows zdaleka není nastaveno vše tak, aby všechny akce bylo možno

provádět tím nejrychlejším a nejpohodlnějším postupem. Proto se můžete spolehnout na to, že v tomto článku naleznete skutečně takové triky, tipy a utility, že po jejich nasazení se váš systém stane rychlejší a efektivita vaší práce do zajista stoupne.

Často to bývají pouhé maličkosti, jež pak ve své podstatě způsobí velký rozdíl v chování systému. Ukážeme vám, jak prostřednictvím několika obrázků, panelů nástrojů a dalších pomůcek svoje Windows dovybavit, a tak je zútlinit.

Pokud použijeme naše srovnání Windows s nově postaveným domem, pak se dá říci, že se v první části našeho článku zaměříme pouze na nábytek a pověšení obrázků, vystačíme tedy s prostředky samotných Windows. Tak jednotlivým místnostem domu vtisknete svůj vkus, budou lépe vypadat, a vy se sami v nich budete lépe orientovat.

V druhé části se z nás stanou domácí kutilové. Prostřednictvím malých utilit, jež budou z velké části naprogramované speciálně pro tento článek, budete svou práci rovněž zvládat daleko

rychleji a efektivněji, případně získáte možnost nastavit si něco, co dosud Windows k dispozici nemají, a to zdarma.

Radikální přestavbou projdou naše Windows coby obydlí ve třetí části, v níž se pokusíme nahradit standardně nastavený shell explorer.exe jinými programy, to pro případ, že by se vám takové standardní rozhraní přestalo líbit, nebo pokud byste chtěli Windows používat ke speciálním účelům.

V každém tipu popíšeme všechny nezbytné kroky, jež bude třeba provést, a rovněž popíšeme všechny nástroje, které budete potřebovat. Téměř všechny je naleznete **NA NAŠEM CD**, takže se můžete pustit do práce prakticky okamžitě.

Systemové prostředky

Windows nabízejí spoustu skrytých funkcí a ulehčení, řada z nich ale není na první pohled vůbec vidět. Některé můžete začít používat okamžitě, pro jiné je třeba provést drobné úpravy konfigurace. V této části vám nabídneme čtyři neustále potřebné a stále dotazované triky.

Windows 98/ME/2000/XP

1) Vytvoření souboru z námi vytvořených šablon

Výchozí stav: Při instalaci některých programů se typy souborů, s nimiž pracují, vkládají do kontextového menu *Nový* programu Průzkumník. Tak můžete snadno z takové šablony vytvořit nové soubory pro instalované aplikace. Tímto způso-

bem můžete tedy například vytvořit nový dokument Wordu.

Vylepšení: Nemusíte se však vůbec omezovat na to, co vám Windows či nainstalované aplikace nabízejí. Prostřednictvím malé úpravy registru si můžete přes kontextové menu *Nový* vytvářet nové soubory libovolných typů, a rovněž tak si pro ně vytvářet libovolné šablony. Všechny potřebné kroky vám ukážeme na příkladu souboru HTML. Stejný způsob se pak dá použít i pro jiné typy, např. pro RTF, CSS, VBS či BAT.

1. Spusťte Editor registru a přesuňte se v něm do klíče **Hkey_Classes_Root\html**. U čerstvě nainstalovaných Windows bez nainstalovaných aplikací v tomto klíči existuje pouze hodnota (*Výchozí*) s údajem hodnoty „htmlfile“.

2. Vytvořte si v klíči **.html** nový klíč se jménem **ShellNew**. V něm vytvořte novou textovou hodnotu se jménem **Data** a s údajem hodnoty `<HTML><Body></Body></HTML>`. Ten povede k vytvoření velmi jednoduchého HTML souboru. V případě potřeby můžete do údaje hodnoty doplnit i další tagy HTML.

3. Nyní zavřete Editor registru a z kontextového menu Průzkumníka vyberte položku *Nový*. Uvidíte, že se vám vytvořila nová položka s názvem **HTML dokument** (její název se může lišit podle verze nainstalovaných Windows). Pro vytvoření nového souboru přímo ze šablony vytvořte v kroku č. 2 místo hodnoty *Data* hodnotu *FileName* a jako její údaj zadejte výraz *Template.html*. Potom vytvořte v HTML či libovolném textovém editoru nový HTML soubor s názvem **TEMPLATE.HTML**, a uložte jej ve Windows 2000 a XP do složky **%userprofile%\Šablony**, v případě Windows 98/ME do složky **%windir%\ShellNew**.

Windows 98/ME/2000/XP

2) Pohled na pracovní plochu pomocí klávesové zkratky

Výchozí stav: U všech novějších verzí Windows se nachází v panelu nástrojů *Snadné spuštění* ikona *Zobrazit plochu*. Po klepnutí na zmíněnou ikonu se všechna otevřená okna uklidí stranou a vy se tak můžete dostat na pracovní plochu a k ikonám, které se zde vyskytují.

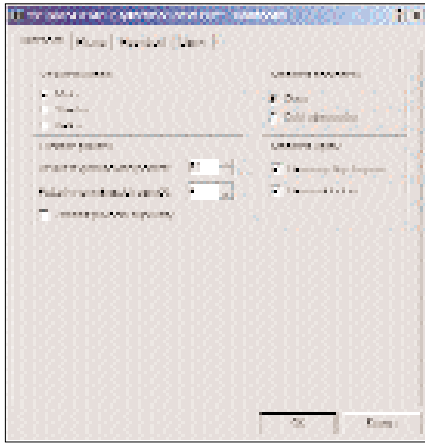
Vylepšení: Ne každý panel nástrojů *Snadné spuštění* používá, mnozí jej nemají s důvodu nedostatku místa vůbec zobrazený, a především je jasné, že vhodná klávesová zkratka je vždy rychlejší než hledání a posouvání myši. Pro rychlé zobrazení pracovní plochy slouží klávesová zkratka `<Win klávesa><D>`. Pakliže vlastněte klávesnici bez speciální `<Win>` klávesy, musíte si klávesovou zkratku k příslušnému souboru s názvem **ZOBRAZIT_PLOCHU.SCF** definovat sami. Právě tento soubor typu *Shell Command File* se totiž skrývá za zmiňovanou ikonou. Táhněte proto soubor se stisknutým pravým tlačítkem myši z panelu *Snadné spuštění* na tlačítko Start a tam do libovolného podmenu nabídky Start. Z kontextového menu vyberte příkaz *Vytvořit zde zástupce*. Na takto vytvořeného zástupce pak klepněte pravým tlačítkem myši, z kontextového menu zvolte příkaz *Vlastnosti*, v políčku *Klávesová zkratka* zadejte dosud nikde nepoužitou klávesovou zkratku a vše potvrďte stiskem klávesy `<Enter>`.

Windows 98/ME/2000/XP

3) Méně psaní: Rychlejší kopírování a vkládání do příkazového řádku

Výchozí stav: V okně příkazového řádku nemusíte všechno vypisovat. Můžete sem vkládat i text obsažený ve schránce. Stačí k tomu klepnutí na ikony *Kopírovat* nebo *Vložit*, jež jsou obě k dispozici v panelu nástrojů. Pokud máte panel nástrojů skrytý, jsou oba příkazy dostupné v kontextovém menu titulkového pruhu okna programu pod příkazem *Upravit*.

Vylepšení: Pro příkazy *Kopírovat* či *Vložit* se dají použít i tlačítka myši. Je však třeba poněkud upravit vlastnosti příkazového řádku. Klepněte na titulkový pruh okna a z kontextového menu vyberte příkaz *Vlastnosti*. Ve Windows 98/ME aktivujte na záložce *Různé* položku *Rychlé úpravy*, ve Windows 2000/XP se pak jedná o záložku *Možnosti/Režim rychlých úprav*. Po stisku tlačítka *OK* pak musíte ve Windows 2000/XP ještě potvrdit, že toto nastavení chcete trvale uložit pro „*Další okna se stejným názvem*“, tedy trvale. Pak budete moci i se stisknutým levým tlačítkem myši označit část okna příkazového řádku a pravým tlačítkem pak jednoduše označenou oblast umístit do schránky. Ve Windows 2000/XP můžete

▲ **Příkazový řádek:** Ve Windows 2000/XP můžete kopírování a vkládání vyřídit díky režimu rychlých úprav jedním klepnutím myši

rovněž vkládat ze schránky prostřednictvím myši. Stačí k tomu pouhé klepnutí levého tlačítka myši do okna příkazového řádku. Ve Windows 98/ME musíte však ke stejnému účelu použít tlačítko *Vložit* na panelu nástrojů. Text, jenž do příkazového řádku vkládáte, by samozřejmě měl mít nějaký smysl, tj. měl by obsahovat jeden nebo více příkazů.

Windows 98/ME/2000/XP

4) Opakování v příkazovém řádku

Výchozí stav: Pokud se při psaní příkazu do příkazového řádku překlepnete, nemusíte hned začínat psát celý příkaz znovu. Stisk klávesy <F3> vám totiž automaticky zobrazí naposledy zadaný příkaz. Je to však jednoznačně velmi málo, zvláště pro uživatele, kteří příkazový řádek velmi často používají.

Vylepšení: Ve Windows 2000/XP můžete pro prohlášení a případné opakování použití již zadaných příkazů použít klávesy <šipka dolů> a <šipka nahoru>.

Ještě komfortnější je použití klávesy <F7>, jež vám dá k dispozici seznam všech již zadaných příkazů. Tato funkce je již automaticky aktivovaná. Pokud byste však chtěli ve Windows 2000/XP definovat zkrácené příkazy (tzv. *Doskey* makra) pro provedení častých operací, potřebujete již ve Windows 98/ME obsaženou utilitu představovanou souborem DOSKEY.EXE. Pak stačí už jen do libovolného spouštěcího dávkového souboru zapsat zkrácené příkazy typu

```
doskey n = notepad.exe $*
```

Po zavedení výše uvedeného zkráceného příkazu definujete systému, že po zadání příkazu **n** do příkazového řádku má spustit Poznámkový blok. Pokud bude u příkazu **n** zadán jako parametr název souboru, spustí se Poznámkový blok již s tímto otevřeným souborem.

Pro praktické využití Doskey maker a zkrácených příkazů se příkazový řádek představovaný souborem CMD.EXE spouští přes svého zástup-

ce, který obsahuje odkaz na spouštěcí dávkový soubor, má tedy kupříkladu následující tvar:

```
cmd.exe /k c:\windows\cmdstart.bat
```

Ve Windows 98 budete k tomu, abyste mohli využívat paměť pro ukládání seznamu naposledy zadaných příkazů, nutně potřebovat soubor DOSKEY.EXE. Otevřete si v libovolném textovém editoru soubor C:\AUTOEXEC.BAT a doplňte dovnitř příkaz `doskey /insert`. Poté si můžete definovat i zkrácené příkazy.

Ve Windows ME se soubor DOSKEY.EXE automaticky spouští společně s příkazovým řádkem. Za to však nenese odpovědnost soubor AUTOEXEC.BAT, neboť ten se při startu systému nebere do úvahy. Přířičný příkaz se nachází v souboru CMDINIT.BAT, jenž naleznete ve složce `%windir%\command`. Do tohoto souboru pak můžete zadávat i nová Doskey makra.

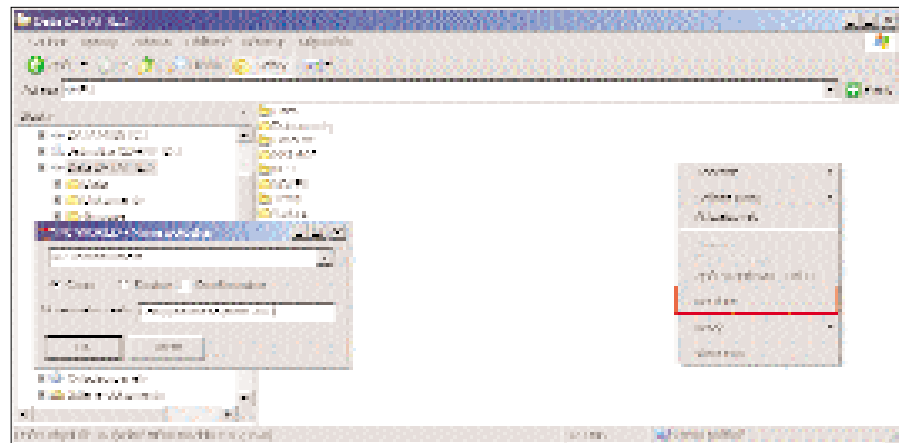
Malé utility

Mnohá přání uživatelů se nedají samotnými prostředky Windows vůbec vyřešit. A právě z tohoto důvodu existují tisíce utilit, jež se mají postarat o to, aby Windows konečně dělala to, co my chceme. Kvůli snaze o vylepšení systému jsme naprogramovali několikero utilit, a kromě nich vám nabízíme ještě další nástroje, jež jsme úspěšně otestovali a zdály se nám užitečné.

Windows 98/ME/2000/XP

5) Pohodlnější vytváření souborů a složek přes kontextové menu

Výchozí stav: Nové složky a soubory se v Průzkumníku vytvářejí přes kontextové menu *Nový* nebo přes menu *Soubor/Nový objekt*. V seznamu možností pak úplně nahoře můžete vidět standardní položky *Složka* a *Zástupce*. Výskyt dalších položek je závislý na množství a druhu v systému nainstalovaných aplikací, vy sami máte na uspořádání tohoto seznamu jen velmi malý vliv. To, co se stane při klepnutí na libovolnou z těchto polo-

▲ **Všechno nové:** Knihovna PCWN.DLL rozšíří kontextové menu Průzkumníka Windows o novou položku *Neu hier*. Vytváření složek díky jedinému oknu bude mnohem pohodlnější

žek, je definováno v registru v klíči `Hkey_Classes_Root`. Windows pak vytvářejí buď nový, prázdný soubor zadaného typu, nebo soubor z nějaké šablony, popřípadě spustí program, který umožňuje definovat další možnosti. Vytváření nových složek a souborů patří k nejčastěji prováděným operacím ve Windows. Cesta přes položku *Nový* je však náročnější na práci s myší. Mimo to nový soubor se automaticky pojmenuje standardním jménem, které následně musíte změnit. Celá operace končí poklepnutím na soubor či složku, čímž se nově vytvořený objekt otevře.

Vylepšení: Jednodušším a hlavně rychlejším řešením je německá, ale částečně počestěná knihovna PCWN.DLL, kterou naleznete [NA NAŠEM CD](#). Po jejím zaregistrování do systému dokáže značně zkrátit čas potřebný k vytvoření a následnému otevření souboru. Kromě toho vám umožní současně vytvořit ve vytvářené složce další podsložku, což je ve Windows jinak sotva možné. Zaregistrování knihovny do systému provedete tak, že si knihovnu zkopírujete do libovolné složky (např. `C:\Windows`), a poté klepnete v nabídce Start na příkaz *Spustit a* do políčka *Otevřít:* zadáte příkaz

```
regsvr32 c:\windows\pcwn.dll
```

V Průzkumníku Windows se vám pak v menu *Soubor* objeví nová položka *Neu hier*. Stejná položka se objeví i v kontextovém menu, když klepnete pravým tlačítkem myši v pravé části okna programu Průzkumník, pokud v něm máte zobrazen obsah složky. Pro vytvoření nové složky si vyberte položku *Cesta* a do políčka *Název nebo cesta* pak zadejte požadovaný název souboru či složky. Strom podsložek v jedné složce pak vytvoříte podle schématu `<Složka><Podsložka1><Podsložka2>`.

Pokud budete chtít vytvořit nový soubor, pak použijte položku *Soubor*. Z horního políčka se seznamem všech na počítači dostupných typů souborů si vyberte ten vami požadovaný. Opět do políčka *Název nebo cesta* zadejte název souboru bez přípony. Program totiž příponu doplní automaticky. Pokud navíc ještě umístíte zatržítka před položku *Otevřít soubor*, pak se po stisku tlačítka *OK* vytvořený soubor hned otevře.

Na jedno klepnutí

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Numerická klávesnice. Ten, kdo potřebuje často zadávat do počítače čísla, pracuje většinou se zapnutou klávesou <NumLock>. Bohužel tím přichází o možnost využívat numerickou klávesnici k přesunu kurzoru. Stisknutá klávesa <Shift> ale funkci klávesy <NumLock> ruší. Klávesy numerické klávesnice tedy potom fungují znovu jako klávesy kurzorové.

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Průzkumník Windows. Více složek současně můžete otevřít tak, že nejprve si složky, které se mají otevřít, označíte při stisknutí klávesy <Ctrl>. Potom ještě stisknete klávesu <Shift> a poklepejte na libovolnou z označených složek. Průzkumník pak každou složku otevře ve zvláštním okně.

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Časová značka u souborů. Pro provádění inkrementálních záloh se může stát užitečnou aktualizace data změny obsahu souboru, aby se mohl daný soubor zazálohovat. Příkaz `copy /b /y příklad.doc +` nastaví čas poslední změny zadaného souboru (v našem případě `příklad.doc`) na aktuální čas.

Windows 2000

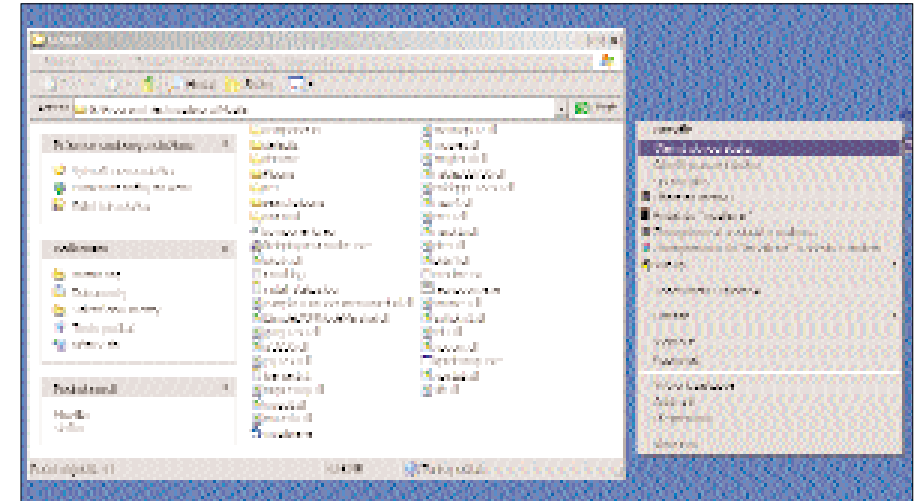
Service Pack 4. Instalace nejnovějšího Service Packu Windows 2000 mimo jiné znovu aktivuje službu automatické aktualizace. Přes položku *Služby* v aplikaci *Správa počítače* pak můžete stejnojmennou službu ukončit a její typ spuštění nastavit na *Zakázat*.

Windows 98/ME/2000/XP

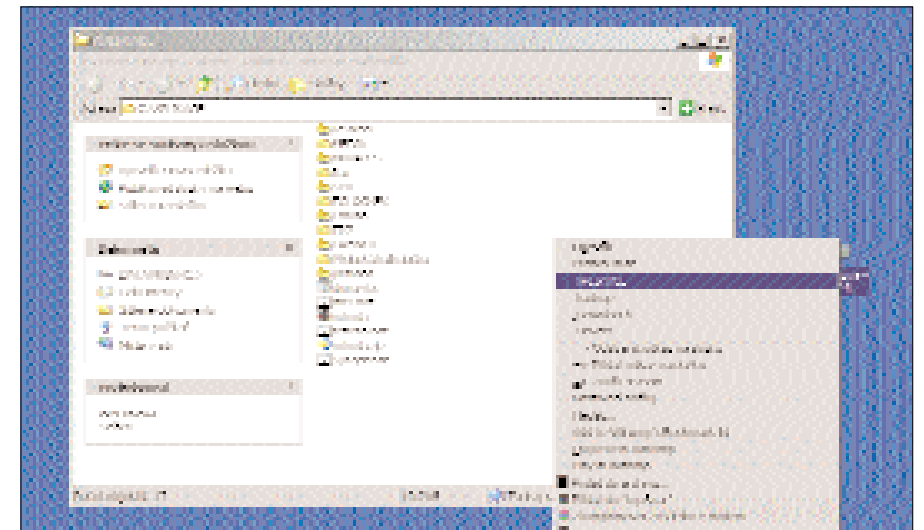
6) Otevření cílové složky zástupců přes kontextové menu

Výchozí stav: Zástupci programů vytvoření na pracovní ploše či v nabídce Start značně usnadňují spuštění aplikací. Když ale potřebujete otevřít nějaký jiný soubor, nacházející se v cílové nebo pracovní složce programu, musíte si vyvolat z kontextového menu zástupce jeho vlastnosti a z políčka *Cíl:* zkopírovat cestu a vložit ji do panelu *Adresa* v Průzkumníku. Toto neustálé klepání myši zvláště u aplikací, jež denně používáte, dokáže člověka snadno otrávit.

Vylepšení: Daleko rychlejší a pohodlnější je, pokud máte v kontextovém menu zástupců k dispozici příkazy *Otevřít cílovou složku* a *Otevřít pracovní složku*. To se dá docela snadno zařadit – například přes náš skript PCWLNKJP.VBS, jenž naleznete [NA NAŠEM CD](#). Při poklepnutí na VBS sou-

▲ **Ušetřete si práci s myši:** Prostřednictvím našeho skriptu PCWLNKJP.VBS se velmi snadno dostanete do pracovní složky vašich zástupců. V jejich kontextovém menu se totiž vytvoří nový příkaz *Otevřít cílovou složku*

▲ **Zkratkou k oblíbeným složkám:** Pro vás nejpoužívanější složky nyní budete mít hned po ruce – náš skript to bez problémů zařídí. Po jeho instalaci se vám seznam oblíbených složek objeví přímo v kontextovém menu

bor se zapíše dvě zmiňované položky do registru a samotný skript se zkopíruje do systémové složky Windows. Klepnutím na nové příkazy v kontextovém menu zástupců se odpovídající cílová (pracovní) složka otevře v novém okně Průzkumníka. Pro odinstalování skriptu stačí tento jednoduše znovu přímo spustit.

Windows 98/ME/2000/XP

7) Integrovaní vašich nejdůležitějších složek přímo do kontextového menu

Výchozí stav: Windows vám nabízejí několik možností, jak si zkrátit přístup k vašim oblíbeným složkám – počínaje složkou **Oblíbené položky** a konče zástupci na pracovní ploše nebo v nabídce Start. Zde je ovšem málo místa, takže nakonec stejně skončíte u Průzkumníka.

Vylepšení: S naším skriptem budete mít po sebe ty nejdůležitější složky vždy připraveny – a to sice díky kontextovému menu většiny objektů. První spuštění souboru PCWJPLD.VBS, který naleznete [NA NAŠEM CD](#), nainstaluje skript na váš počítač. Po instalaci otevřete kontextové menu libovolného souboru či složky. V něm naleznete novou položku → *Vybrat složku*. Klepnutím na tento příkaz se vám rozšíří kontextové menu. Přes položku *Přidat odkaz na složku* zadejte všechny nejčastěji vámi používané složky. Klepnutím na takto vytvořené položky se vám odpovídající složka otevře v novém okně Průzkumníka. Příkazem *Zavřít seznam* se kontextové menu zmenší až na položku → *Vybrat složku*.

Odstranění složek ze seznamu je rovněž velmi jednoduché. Při rozbalení kontextového menu klepnete na příkaz *Odstranit odkaz na složku* a vyberte položku, jež se má odstranit. Ke kompletnímu odinstalování skriptu pak stačí pouze znovu poklepat na skript.

Windows 98/ME/2000/XP

8) Náhrada tlačítka Start vlastní alternativou

Výchozí stav: Tlačítko Start poskytuje přístup ke většině nainstalovaných aplikací a komponent systému. Vzhledem k tomu, že většina současných klávesnic je vybavena klávesou <Win>, je jímž stiskem se nabídka Start rozbalí, není už zmíněné tlačítko až tak nepostradatelné – není tedy od věci, pokud jej nahradíte tlačítkem s jinou funkcí.

Vylepšení: Tlačítko Start je velmi pevně spojeno se systémem jako takovým. Prostřednictvím funkce Windows nazývané API (Application Programming Interface) se ale dá skrýt. Vlastníte-li klávesnici s klávesou <Win>, můžete se do nabídky Start dostat právě pomocí klávesnice. Pak tedy přijde vhod, pokud tlačítko Start přiřadíte funkci jinou. A přesně to provádí částečně počestěná německá utilita PCWSTART.EXE, kterou naleznete **NA NAŠEM CD**. Spusťte tuto aplikaci a stiskněte tlačítko *Nahradit*. Tlačítko Start se nahradí tlačítkem PRIVAT. Klepnutím na toto tlačítko se pak ve složce, v níž máte utilitu umístěnou, vytvoří konfigurační soubor STARTALT.INI obsahující řádek s příkazem CALC.EXE. Dalším stiskem tlačítka PRIVAT se tak spustí program **Kalkulačka**. Bohužel je tato výměna tlačítka platná pouze do vypnutí počítače.

Zmíněný ukázkový příklad však samozřejmě ukazuje pouze možnosti, které můžete využít. Novému tlačítku můžete samozřejmě přiřadit funk-

ce úplně jiné. K tomu účelu stačí otevřít soubor STARTALT.INI v libovolném textovém editoru a nahradit položku CALC.EXE jiným příkazem či programem podle našich představ. Tak například můžete tlačítku přiřadit příkaz pro otevření složky, kterou nejčastěji používáte. Tehdy použijete příkaz

`explorer.exe "<cesta ke složce>"`

Nezapomeňte při psaní příkazu, že cesta ke složce musí být napsána v uvozovkách.

Vzhledem ke skutečnosti, že utilita musí sledovat každý stisk alternativního tlačítka, běží program PCWSTART.EXE na pozadí. Stiskem tlačítka *Skrýt* jej tak můžete minimalizovat do pravé části Hlavního panelu. Původní tlačítko Start vrátíte zpět stiskem klepnutím na tlačítko *Standard*. Utilitu ukončíte stiskem tlačítka *Ukončit*.

Windows 98/ME/2000/XP

9) Google Toolbar: Praktický panel nástrojů pro vyhledávání pro Internet Explorer

Výchozí stav: Tlačítko *Hledat* v Internet Exploreru vám bude tvrdší odmítat zvolit si internetový vyhledávač podle svého přání, a naopak vám bude nutit vyhledávač MSN pocházející z dílen firmy Microsoft, jemuž odpovídá internetová adresa **search.msn.com**. Navíc ve Windows chybí možnost zadávání podrobnějších kritérií pro vyhledávání, například možnost vyhledávat pouze stránky vytvořené v zadané zemi. Rovněž

se nepředpokládá, že by uživatel chtěl na internetu hledat obrázky či příspěvky z diskusních skupin.

Vylepšení: Internet Explorer se dá velmi snadno rozšířit o panel nástrojů, se kterým se vyhledávání v internetu stane takřka hračkou. Zmíněný panel nástrojů pochází ze světově nejpoužívanějšího vyhledávače Google a naleznete jej na internetové adrese **toolbar.google.com/intl/cs/**. Jeho velikost je 441 KB. Po vskutku jednoduché instalaci **Google Toolbaru** pak můžete z libovolné internetové stránky jedním klepnutím myši na tlačítko *Search Web* zadat výraz k vyhledávání. Šipka vedle tlačítka vám pak umožní rozbalit menu, přes něž můžete zadávat speciální dotazy k vyhledávání. Vyhledávání samotné pak lze omezit pouze na určitou zemi, nějaký zdroj nebo vyhledávat pouze obrázky, příspěvky do diskusních skupin, či prohledávat složku *Google* nebo *Google News*.

Další lahůdkou pak je integrovaný program pro blokování pop-up oken, který učiní přítrž jejich nekontrolovanému vyskakování. Tento je založen na principu editovatelného tzv. *whitelistu*, na němž jsou uvedeny servery, jejichž pop-up okna blokována být nemají. V případě, že takový seznam máte k dispozici, můžete jeho položky zadat přes Editor registru. Spusťte si jej a přesuňte se do klíče **Hkey_Current_UserSoftware\GoogleWavClient1.1\whitelist**. Pokud to bude třeba, vytvořte ve zmíněném klíči novou řetězcovou hodnotu se jménem **allow2** a jako její údaj zadejte URL adresy dovolených serverů oddělené znakem `|` (<pravý Alt><W>). V každém případě musí první znak adresy začínat právě znakem `|`.

Provedené změny se projeví již při spuštění nové instance Internet Exploreru. Jestliže si chcete jednotlivá pop-up okna zobrazit, klepněte se stisknutou klávesou <Ctrl> na odkaz, přes nějž jste se na zmíněnou stránku dostali. Používání programu pro blokování pop-up oken můžete zakázat ve volbách (*Options*) *Google Toolbar*.

Windows 2000/XP

10) Z piana do forte: Regulace hlasitosti prostřednictvím klávesnice

Výchozí stav: Posloucháte rádi hudbu na počítači, ať už je to z CD disku nebo ze zvukových souborů. Pokud se vám zdá zvuk z reproduktorů příliš hlasitý, musíte ve Windows spustit aplikaci **Ovládání hlasitosti**, anebo musíte ztlumit zvuk přímo na vašich reproduktorech.

Vylepšení: Laptopy a lepší USB klávesnice často disponují dalšími speciálními klávesami, s jejichž pomocí můžete pohodlně regulovat hlasitost zvukového výstupu ve Windows. V případě Windows 2000 a XP můžete pro stejný účel použít i standardní klávesy. Vylepšené klávesnice sice mají ve většině případů pro regulování

Na jedno klepnutí

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Pracovní plocha. Chtěli byste na pracovní plochu přetáhnout nějaký soubor, ale celou vám ji překrývají již otevřená okna? Přetáhněte ikonu souboru na Hlavní panel, a chvíli počkejte. Po několika sekundách se všechna okna automaticky zminimalizují.

Windows XP

Přejmenování. Průzkumník Windows ve Windows XP nabízí při současném přejmenování více souborů počítadlo. Označte si všechny soubory, které chcete přejmenovat, a stiskněte klávesu <F2>. Nyní zadejte nové jméno souboru a před příponu napište číslici (0). Průzkumník pak dá všem ostatním označeným souborům stejné jméno a u každého zvýší číslici v závorce o jedničku.

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Internet Explorer. Operace se schránkou je jednou z mála věcí, kterou smí internetové stránky provádět mimo okno prohlížeče, tedy se to považuje za standardní operaci, pro kterou není třeba žádného dotazování se uživatele. Pokud ovšem budete chtít mít i tyto operace pod kontrolou, přesuňte se v Internet Exploreru do menu *Nástroje/Možnosti Internetu* a zde na záložku *Zabezpečení*. Stiskněte tlačítko *Vlastní úroveň*, a položku *Povolit operace vkládání prostřednictvím skriptů* nastavte na *Dotázat se*.

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Kalkulačka ve Windows. Program **Kalkulačka** (CALC.EXE) ukáže svoje schopnosti, až když v menu *Zobrazit* zvolíte položku *Vědecká*. Zde však chybí tlačítko pro výpočet druhé odmocniny (*sqrt*), které je naopak ve standardním zobrazení. Zdatní matematici mezi čtenáři jistě vědí, že i na „vědecké“ kalkulačce můžeme spočítat druhou odmocninu tak, že použijeme tlačítko x^y a jako exponent zadáme číslo *0,5*.

gistru sami netroufáte, můžete použít německou utilitu **PCWVolume**, kterou najdete **NA NAŠEM CD**. V tomto případě zkopírujte utilitu **PCWVolume** do libovolné složky, do počítače se přihlaste jako administrátor a **PCWVolume** spusťte. V okně aplikace pak v horní části uvidíte několik zatržitek:

1. Klávesy <Win> jako ovladač hlasitosti (<Win>-Tasten als Lautstärkereger): Je-li tato volba aktivní, pak levou <Win> klávesou hlasitost snižujete, pravou <Win> klávesou hlasitost zvyšujete.
2. <Scroll Lock> pro ztlumění zvuku (<Rollen> als Stummschalter): Stiskem zmíněné klávesy zvuk úplně vypnete, opakovaným stiskem opět zapnete.
3. <Kontextové menu> pro ztlumění zvuku (<Kontext> als Stummschalter): Stiskem klávesy zvuk opět úplně vypnete, opakovaným stiskem zapnete.
4. <Scroll Lock> jako klávesa <Win> (<Rollen> als <Win>-Taste): Pokud <Win> klávesy používáte, pak máte možnost jejich funkci přiřadit klávese <Scroll Lock>. Tato volba má samozřejmě smysl pouze tehdy, když klávesa <Scroll Lock> nemá již přiřazenou funkci pro ztlumění zvuku.
5. <Kontextové menu> jako klávesa <Win> (<Kontext> als <Win>-Taste): U této varianty přebírá pro změnu funkce <Win> kláves sousední klávesa <Kontextové menu>.

Stejná funkce se dvěma různými klávesám přiřadit nedá. V takovém případě se odstraní zatržítka u obou položek.

Poté, co přiřadíte všechny funkce pro ovládání hlasitosti vhodným klávesám, potvrďte všechny nastavení stiskem tlačítka *OK*. Program potom vytvoří v klíči **Hkey_Local_Machine\System\CurrentControlSet\Control\Keyboard Layout** binární hodnotu **Scancode Map**. Nyní je nutné restartovat Windows. Nové rozložení kláves bude potom platné pro všechny uživatele počítače. Od této chvíle tedy můžete regulovat hlasitost pomocí <Win> kláves a zároveň můžete v programu **Ovládání hlasitosti** sledovat změny. Vzhledem k tomu, že všechny změny jsou zapsány v registru, není třeba, aby byla aplikace **PCWVolume** aktivní. Můžete ale s její pomocí kdykoliv provedené nastavení změnit nebo vše vrátit do původního stavu. Právě pro návrat do původního stavu pak slouží tlačítko *Reset* následované tlačítkem *OK*.

► **Když nemáte dobrou paměť: Utilita PCWHotkeys vypíše všechny zástupce, u nichž máte nedefinovanou klávesovou zkratku. Klávesové zkratky můžete zde v případě potřeby také okamžitě odstranit**

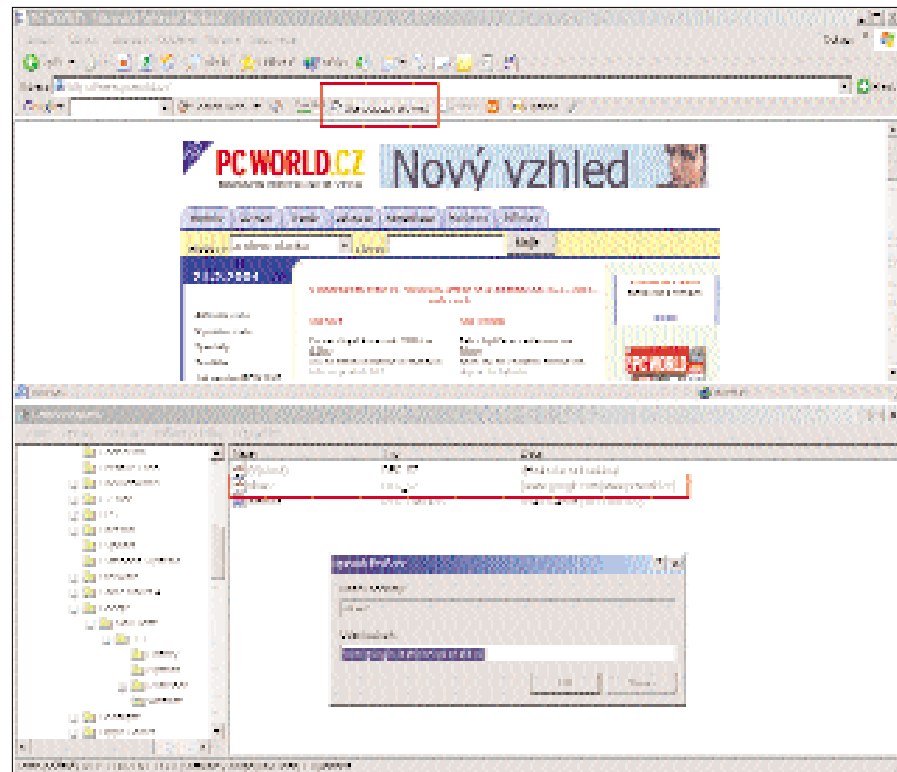
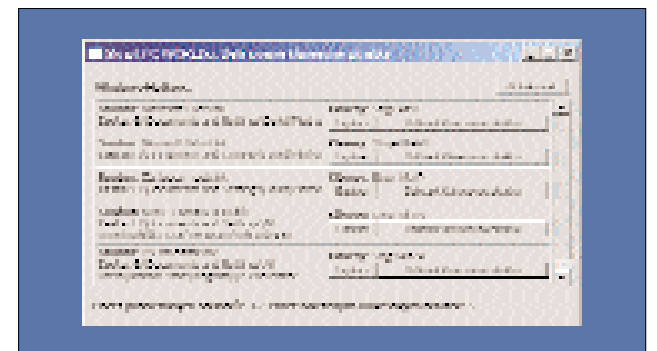
▲ **Z piana do forte: U klávesnic s <Win> klávesami můžete prostřednictvím naší utility PCWVolume nakonfigurovat jednotlivé klávesy jako ovladače hlasitosti**

Windows 98/ME/2000/XP

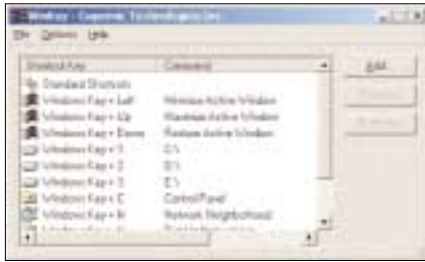
11) Přehled všech klávesových zkratk pro Oblíbené položky, zástupce programů a WWW stránky

Výchozí stav: Zástupci programů a oblíbené položky se dají ve Windows opatřit klávesovými zkratkami. Velmi praktická je možnost přiřadit klávesovou zkratku těm zástupcům programů a internetových adres, jež se nacházejí v nabídce Start, na pracovní ploše a ve složce *Oblíbené*, a to přes příkaz *Vlastnosti* v kontextovém menu. Naopak velmi nepraktické je, že Windows o jednotlivých položkách již přiřazených klávesových zkratkách taktně mlčí. Pokud si totiž nadefinujete klávesové zkratky u velkého množství položek, velmi snadno o nich ztratíte přehled.

Vylepšení: Aby se přiřazování klávesových zkratk jednotlivým zástupcům nezměnilo v hru na trénování paměti, tak tomu se pokusí zabránit náš skript PCWHOTKEYS.HTA, který naleznete **NA NAŠEM CD**. Ten se totiž postará o to, aby se si udrželi přehled o všech již vámi nedefinovaných klávesových zkratkách. Pro korektní použití skriptu je ale třeba mít nainstalovaný Internet Explorer ve verzi 5.0 nebo vyšší. Rozbalte **PCWHotkeys** do libovolné složky a poklepáním na něj jej spusťte. Po svém spuštění začne skript vyhledávat všechny soubory s příponou LNK a URL, nacházející se v nabídce Start, *Oblíbených položkách* a na pracovní ploše. V případě operačních systémů Windows 2000 a XP prohledá navíc i složky *Plocha* a *nabídka Start* platné pro všechny uživatele. Jedná se o složky umístěné

▲ **Nastavení blokátoru pop-up oken: Chcete-li, aby program pro potlačení zobrazení pop-up oken některá okna ignoroval, musíte jejich adresy zadat do tzv. whitelistu do registru. Vámi provedené změny se pak projeví po otevření nového okna Internet Exploreru**

▲ **Winkey:** Nabídka funkcí pro <Win> klávesy můžete rozšířit pomocí freeware utility Winkey, jež vám umožní rozšířit jejich funkčnost o další operace

v adresáři profilu \Documents and Settings\All Users. Vzhledem k tomu, že nedefinovanou klávesovou zkratku Windows ukládají přímo do LNK či URL souborů, stačí tyto jednoduše analyzovat. V závislosti na počtu analyzovaných souborů pak může prohlédávání nějakou chvíli trvat.

Nalezené klávesové zkratky potom utilita vypíše ve formě přehledné tabulky. V ní uvidíte název souboru, klávesovou zkratku a umístění zástupce. Na pravé straně tabulky je pak tlačítko Explorer, jež slouží k zobrazení libovolného zástupce v programu Průzkumník. Tuto možnost využijete v případě, když si kupříkladu budete chtít rychle ve vlastnostech zástupce změnit klávesovou zkratku. Pro odstranění klávesové zkratky pak můžete využít tlačítko Odstranit klávesovou zkratku.

Windows 98/ME/2000/XP

12) Další funkce pro <Win> klávesy

Výchozí stav: Takzvané „Windows“ klávesnice jsou vybaveny dvěma speciálními „Windows“ klávesami, na nichž můžete vidět známé logo Microsoft vyobrazující okna. Jejich použití je však velmi ubohé. <Win> klávesy totiž slouží pouze pro otevření nabídky Start a jako pomocná klávesa pro ruční ovládání Průzkumníka. Nedají se použít ani pro vytváření vlastních klávesových zkratk, ani pro zástupce v nabídce Start, ani v oblíbených položkách.

Vylepšení: Velmi skromná přehlídka funkcí <Win> kláves přímo volá po jejich rozšíření. Více funkcí můžete těmto klávesám přiřadit prostřednictvím speciální freeware utility, která se nazývá **Winkey**. Samozřejmě ji naleznete **NA NAŠEM CD**. Jedná se o program běžící na pozadí, jenž zmíněným klávesám přiřazuje předem definované funkce.

Po instalaci se utilita automaticky umístí do složky **Po spuštění** a její spuštění je indikováno ikonou v pravé části **Hlavního panelu**. Klepnutím pravým tlačítkem na ikonu a vybráním příkazu **Open Winkey** si můžete přiřadit vlastní klávesovou zkratku. Ovšem aby tato fungovala, musí program neustále běžet na pozadí. Běh aplikace si vyžádá 4 MB operační paměti, což sice není zrovna málo, ovšem vzhledem k paramet-

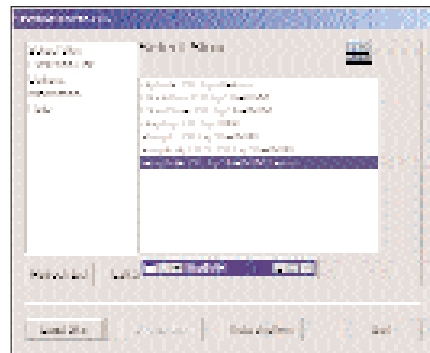
rům dnešních počítačů by to neměl být žádný závažný problém.

Windows 98/ME/2000/XP

13) Více funkcí a jiný vzhled oken

Výchozí stav: Funkce jednotlivých prvků oken jsou již od Windows 95 stejné, pouze jejich vzhled prochází více či méně zřetelnými změnami. Horní lišta okna vám nabízí vlevo menu s příkazy operačního systému. Stejnou nabídku dostanete, pokud si klepnete pravým tlačítkem myši kdekoli v horní liště okna. Vpravo jsou tlačítka pro minimalizaci, maximalizaci a zavření okna. V rozích a okrajích okna můžete toto okno zvětšovat či zmenšovat.

Vylepšení: Okna ve Windows ale dokáží daleko více, než na první pohled ukazují. Prostřed-

▲ **O dvě tlačítka navíc:** Instalací programu Shell WM získáte pro každé okno další speciální funkce

Alternativní grafická rozhraní

Firma Microsoft vůbec netrvá na tom, abyste ve Windows používali rozhraní Explorer. Celý operační systém je konfigurovaný tak, že si můžete standardní grafické rozhraní (shell) Explorer nahradit rozhraním podle své volby. Pro tuto operaci můžete mít několikero důvodů. Možná se vám při každodenní práci jednoduše lépe pracuje v prostředí jiném, nebo používáte rozhraní, jež jsou specializována na konkrétní účel, například pro multimédia. V následujícím textu se dozvíte, jak s nimi zacházet.

Windows 98/ME/2000/XP

14) Spuštění Windows s alternativním grafickým rozhraním

Výchozí stav: V grafickém rozhraní Explorer jsou v sobě sjednoceny Hlavní panel, panely nástrojů, pracovní plocha, systray (ikony v pravé části Hlavního panelu) a správce souborů. Toto rozhraní vám sice nevyhovuje, ovšem nechtěli byste zase přecházet na úplně jiný operační systém.

Vylepšení: Pro tyto účely potřebujete software, který dokáže funkci Exploreru plně převzít. Hlavní panel zase není až tak důležitý, jelikož místo něj můžete používat **Správce úloh**. Ve Windows 2000 a XP si jej můžete vyvolat klávesovou zkratkou <Ctrl><Shift><Esc> a přes me-

nictvím zdarma dostupné utility **Shell WM**, kterou vám nabízíme **NA NAŠEM CD**, obdržíte skiny pro změnu prostředí Windows. Tak kupříkladu si můžete každé okno v horní liště rozšířit o dvě tlačítka. Jedno dokáže zmenšit okno tak, že je viditelná pouze horní lišta okna, to druhé pak zajišťuje, aby okno za každých okolností zůstalo v popředí (on top), takže ho žádné jiné aktivní okno nepřekryje.

Při instalaci utility **Shell WM** zvolte možnost **Sample Skins**. Hned po jejím spuštění ji naleznete v pravé části Hlavního panelu. K provedení konfigurace na ikonku poklepejte a příkazem **Select Skin** si vyberte vzhled pro vaše okna ve Windows. Pokud chcete pouze zmiňovaná dvě tlačítka a jinak nechat vše při standardním, vyberte si skin **Template**. Ten se bere jako výchozí pro vaše vlastnoručně vytvářené skiny a byl utvořen podle originálních Windows.

Ovšem ne všechny skiny obsahují zmiňovaná dvě tlačítka. Proto je třeba v náhledu ověřit, zda vám požadovaný skin tyto obsahuje. Po ověření a volbě toho správného skinu klepněte na tlačítko **Load Skin**. Nový vzhled se projeví nejprve u okna, jež jste otevřeli jako první po výběru skinu. Jste-li se vzhledem spokojeni, aktivujte v menu **Options** volby **Autorun Shell WM** a **Apply Last Used Skin**.

Některé aplikace, především takové, které mají k dispozici vlastní skiny, mohou být s programem **Shell WM** nekompatibilní. To ostatně zjistíte hned, jakmile takovou aplikaci spustíte. V tomto případě přidejte takový program do tzv. **Exclusion List** – tím dosáhnete toho, že toto okno budete vypadat tak, jako předtím.

nu **Soubor/Nová úloha (spustit)** si otevřít libovolnou aplikaci.

Ve Windows 98/ME je třeba dávat pozor, neboť jako rozhraní pro spuštění programů přichází do úvahy pouze aplikace typu COMMAND.COM, nebo také Excel či Word, které také mají možnost spouštět jiné programy. Při volbě nevhodné aplikace se dostanete do pastí, protože budete omezeni pouze na ten jediný program a spuštění jiných programů bude možné pouze oklikou přes **Spouštěcí nabídku Windows** a režim MS-DOS. Prakticky má tato volba smysl pouze tehdy, pokud chcete mít k dispozici systém maximálně nenáročný na systémové prostředky, anebo pokud si chcete vytvořit silně omezený systém, aby kupříkladu váš syn sice mohl na počítači dělat úkoly, ale nemohl surfovat po internetu, ani hrát hry.

Na jedno klepnutí

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Minimalizace oken. Jestliže chcete právě aktivní okno aplikace minimalizovat pomocí klávesnice, stiskněte klávesovou zkratku <Alt> <mezerník> následovanou stiskem klávesy <N>.

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Oblíbené položky. Velmi věrným průvodcem **Oblíbených položek** je jejich podložka **Odkazy**. Tu můžete odstranit tak, že si na tuto podložku klepnete pravým tlačítkem myši a z kontextového menu vyberete příkaz **Vlastnosti**. Na záložce **Obecné** pak nastavte pro tuto složku atribut **Skrutý**. Zmíněný příznak funguje nezávisle na tom, zda je či není v Průzkumníku nastaveno zobrazování skrytých složek.

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Třídění. Když si ve Windows zvolíte zobrazení obsahu složky ve formě **Podrobnosti** a když klepnete na záhlaví jednoho sloupečku, setřídí se vám obsah složky podle stisknutého parametru. Takže klepnutí na sloupeček **Název** setřídí všechny objekty abecedně podle jejich názvu od A do Z, při dalším klepnutí se objekty setřídí od Z do A.

Windows 95/98/ME/NT/2000/XP

Oklamání zástupce. Na příkazovém řádku můžete již existující soubor zástupce příkazem

```
ren <jméno zástupce>.lnk .lnk
```

přejmenovat na zástupce bez jména, ale přesto jinak funkčního. Na pracovní ploše se zástupce bude tvářit tak, jako by u něj žádný text nebyl a nedá se do něj ani nijak zadat.

Ve Windows 98 a ME provedete náhradu rozhraní relativně snadno. Otevřete si v libovolném textovém editoru soubor SYSTEM.INI, jenž se nachází ve složce Windows, a v něm si vyhledejte odstavec začínající výrazem **[boot]**. V něm najdete řádek

```
shell=explorer.exe
```

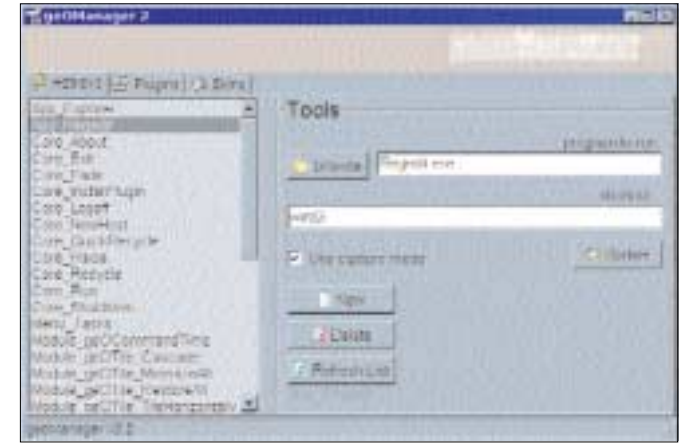
Nahraďte výraz EXPLORER.EXE programem dle vašeho výběru.

Dvě zajímavé alternativy pak naleznete v dalších tipech.

Pokud alternativní shell není ve složce nastavené systémem k prohlédávání, je nutno zadat kompletní cestu k souboru.

Ve Windows 2000 a XP se změni rozhraní úpravou registru. Celá operace se provádí ve dvou krocích. Nejprve je třeba si určit, který klíč je primárně odpovědný za změnu rozhraní. Tuto skutečnost zjistíte v klíči **Hkey_Local_Machine**

► **Trocha pohodlí:** Pro nastavování konfigurace rozhraní existují v Geoshellu i grafické nástroje. Tu a tam ale je stejně třeba do registru zasáhnout manuálně

Software\Microsoft\Windows NT\Current Version\IniFileMapping\system.ini\boot v hodnotě **Shell**. Pokud údaj hodnoty začíná třemi písmeny **USR**, hledají Windows položku **Shell** nejprve v klíči **Hkey_Current_User\Software\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon**. Pokud tam naopak je řetězec **SYS**, pak je dominujícím klíčem klíč stejnojmenný, ovšem umístěný v klíči **Hkey_Local_Machine**.

Do jednoho z těchto dvou klíčů, to podle toho, který jste zjistili jako primární, zadejte do hodnoty **Shell** jako její údaj vámi vybraný program, který má sloužit jako grafické rozhraní namísto Exploreru. Popřípadě zadejte i kompletní cestu k tomuto souboru.

Windows ovšem berou do úvahy obě položky, pokud v systému existují. Pokud zadáte alternativní shell do primárního klíče a v tom druhém ponecháte EXPLORER.EXE, pak se Explorer spustí kompletně s Hlavním panelem, ikonami pracovní plochy a programy ze složky **Po spuštění**, jakmile se pokusíte spustit program Průzkumník. To se nám samozřejmě vůbec nehodí, takže doporučujeme hodnotu **Shell**, která jako údaj obsahuje výraz EXPLORER.EXE, raději úplně smazat. Teprve pak totiž můžete spouštět Průzkumníka v alternativním rozhraní bez toho, aby se vám do systému nahrálo znovu standardní rozhraní programu EXPLORER.EXE.

Windows 98/ME/2000/XP

15) Zdarma: Instalace alternativního rozhraní pro Windows

Výchozí stav: Windows sice nabízejí možnost použití alternativního rozhraní, ovšem samotný Microsoft žádnou srovnatelnou náhradu neposkytuje. Word či Excel se jako alternativní shell hodí pouze tehdy, pokud chcete omezit používání počítače jen k určitému účelu.

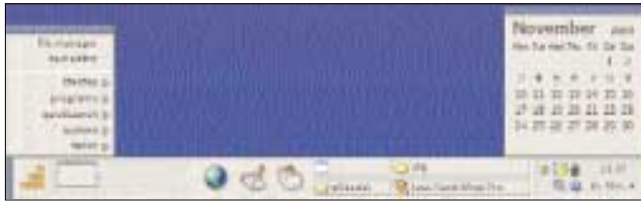
Vylepšení: Naštěstí existuje několik projektů, jež se vývojem alternativních rozhraní pro Windows zabývají. Z nich bychom chtěli vyzvednout dva projekty, které skutečně stojí za zmínku. Jedná se o rozhraní **Geoshell** a **Litestep** a obě vám

nabízíme **NA NAŠEM CD**. Obě se mohou pochlubit především velmi malými nároky na prostředky operačního systému, což se pozitivně projevuje ve srovnání s Explorerem v jejich daleko větší rychlosti. Kromě toho jsou i dostatečně flexibilní, nabízejí možnost integrace nových funkcí a vůbec jsou v mnoha ohledech atraktivnější.

Geoshell: Rozhraní **Geoshell** komunikující v angličtině se skládá hlavně z panelů nástrojů, nazývaných **Geobars**. Těch si můžete zřídit libovolně mnoho a postupně je vybavit nejrozličnějšími funkcemi. Velký výběr funkcí naleznete ve formě DLL knihoven ve složce **Plug-in** programu **Geoshell**. Do **Geobars** můžete umístit nabídku Start, Hlavní panel, pracovní plochu, panel **Snadné spuštění** i **Systray** (ikony v pravé části Hlavního panelu). Na internetové stránce **www.geoshell.com/plugins** pak můžete najít řadu dalších modulů ve formě DLL knihoven, povětšinou se jedná o software vytvořený nadšenci z celého světa. Tak si kupříkladu můžete nechat zobrazovat čas, regulovat hlasitost zvukového výstupu, instalovat virtuální desktop či si nechat přes internet zobrazovat aktuální předpověď počasí.

Při spuštění **Geoshellu** nejprve spatříte velmi jednoduché až spartánské prostředí – uvidíte pouze jednu **Geobar**, která působí na pracovní ploše poněkud ztraceně. Aby se z něj postupně stal účinný nástroj pro vaši práci, je třeba mít trochu chuti pohrát si s jeho konfigurací. **Geobars** a plug-iny se sice dají jedním klepnutím myši vytvořit a zase odstranit, pro některá jejich nastavení musíte provést úpravy přímo v registru. K tomu účelu bohužel neexistuje žádný soubor nápovědy, pouze on-line nápověda na internetové adrese **docs.geoshell.com/R4**.

Přesto dříve, než se začnete s **Geobars** trápit nebo je rovnou odmítnete, podívejte se předtím trochu lépe na internetovou stránku **www.geoshell.com/plugins**. Jestliže se při práci s **Geoshellem** objeví nějaký problém, je velká šance, že se jím už někdo z dalších uživatelů zabýval a vymyslel řešení, jež popsal právě na těchto internetových stránkách, třeba jako nějaký další plug-in. Jestliže vám nečiní žádný potěšení upravování registru, můžete zkusit kupříkladu plug-iny **Geobuddy** (329 KB) nebo **Geo-**

◀ **Litestep:** Jistě vás přesvědčí velkým počtem dostupných plug-inů a vlnitým vzhledem. Jeho konfigurace je však poněkud neohrabaná

manager (262 KB). S pomocí těchto nástrojů si dovezete práci s **Geobars** usnadníte.

Velmi zajímavá je i složka **Utilities**, jež se nachází v programové složce **Geoshellu**. Zde například naleznete utilitu **GEOSKIN.EXE**, která vám umožní změnit vzhled **Geoshellu**. Prostřednictvím dávkových souborů **Set Shell=Explorer.bat** a **Set Shell=GeoShell.bat** pak lze kupříkladu pohodlně přepínat mezi rozhraními **Explorer** a **Geoshell**.

Litestep: Toto grafické rozhraní, komunikující opět v angličtině, se ve vzhledu orientuje na uživatelské prostředí **After-Step** známé z UNIXu. Programy, případně naposledy otevřené dokumenty, se otevírají přes kontextové menu. Kromě toho je k dispozici několik virtuálních desktopů (pracovních ploch), mezi nimiž lze přepínat.

Litestep se spouští s ikonami na pracovní ploše i s Hlavním panelem tak, jak jsme zvyklí z Exploreru. Stejně jako **Geoshell** i **Litestep** pracuje s plug-iny ve formě DLL knihoven. Jejich velký výběr naleznete na adrese na www.shellfront.org/modules-list.php, a to například pro kontrolu připojení k internetu, pro nastavení přehrávače Winamp nebo pro dotazování na nově došlé e-maily. Pro konfiguraci **Lite-stepu** bohužel neexistuje žádný vlastní program. Všechna nastavení se ukládají ve formě textových souborů

s příponou RC. **Litestep** a příslušné DLL knihovny pak z těchto souborů načítají při spuštění svoje parametry. Každému DLL souboru přísluší jeden textový soubor, v němž jsou uvedeny možné parametry. Celé rozhraní se tedy hodí spíše pro experimentování než u běžného uživatele, takové, jimž nebude vadit, že se budou muset doslova prokoušat velmi obsáhlou dokumentací psanou v angličtině. Zmíněnou dokumentaci je pak možné nalézt na internetové adrese Isdocs.shellfront.org. Odměnou za vynaložené úsilí vám pak bude velmi rychlé a přitom štíhlé rozhraní, v němž budete moci Hlavnímu panelu přiřadit spoustu funkcí, daleko více než u rozhraní Exploreru. Navíc získáte přístup k velkému výběru zdarma dostupného softwaru ve formě plug-inů, představovaných DLL knihovny. Knihovny určené pro **Litestep** se však nedají použít v prostředí **Exploreru**.

Windows 98/ME/2000/XP

16) Obsluha počítače přes televizi aneb rozhraní určená pro multimediální aplikace

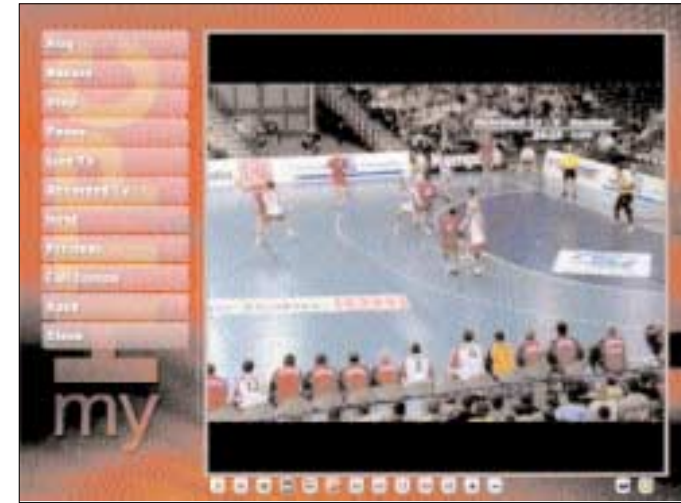
Výchozí stav: Pro přehrávání hudby a videa na počítači používá většina uživatelů aplikaci Win-

dows Media Player, standardně dodávanou s Windows, dále oblíbené programy jako Winamp, nějaký DVD přehrávač, dodávaný povětšinou jako součást softwaru při zakoupení grafické karty, apod. Tyto programy jsou optimalizovány pro použití na monitoru počítače a pro obsluhu pomocí myši a klávesnice. Pokud připojíme k počítači televizor, stane se ovládání velmi nepohodlným. Kvůli nižšímu rozlišení a snížené ostrosti obrazu je mnoho grafických prvků pro ovládání prakticky nerozeznatelných a vůbec celý text je špatně čitelný.

Vylepšení: Rovněž zde však existuje celá řada alternativ stojících přinejmenším za zmínku. Z nich vám v krátkosti představíme alespoň následující dvě:

Myhtpc: My Home Personal Computer je pro soukromé použití zdarma dostupná alternativa ke standardnímu rozhraní Windows. Nabízíme vám ji i [NA NÁSEM CD](#). Celý program se sice nachází teprve ve své alfa-verzi, přesto je již běžně použitelný. Dříve než se ale rozhodnete **Myhtpc** použít, měli byste si přečíst na internetové stránce myhtpc.net/requirements něco o systémových požadavcích. Pro uživatele, kteří používají Windows XP, je nutno nainstalovat několik updatů systému. Velké množství informací o hardwarových konfiguracích, na nichž je **Myhtpc** úspěšně provozováno, jakož i spoustu dalších tipů a triků naleznete, a velmi aktivním a sledovaným fóru s názvem *Community Forum*. Najdete jej na internetu na adrese myhtpc.net/forum.

Myhtpc vám nabízí v mnoha směrech velmi volně konfigurovatelné rozhraní. Jeho prostřednictvím můžete například spouštět libovolné aplikace nebo prohlížet obrázky. Velká tlačítka s dob-

▲ **Myhtpc:** Velká tlačítka umožní rychlou navigaci v programu. Pro zpřístupnění většiny dalších funkcí je nutno instalovat další moduly

▲ **Showshifter 2.1:** Tento program je poměrně dost rozšířený, má jednoduchou konfiguraci a dá se ovládat i dálkovým ovládáním

ře čitelnými popisky se dají dobře rozeznat i na televizní obrazovce. Obsluha tohoto rozhraní se dělá přes klávesnici a myš, není ale problém nainstalovat si pro pohodlné ovládání z pohovky infračervené dálkové ovládání (viz rámeček **Obsluha počítače dálkovým ovládáním**).

Na internetové stránce myhtpc.net naleznete několik plug-inů, jež vám umožní rozhraní rozšířit o další funkce. Ty pak musíte postupně nainstalovat a nakonfigurovat. Tak například *TV plug-in* je modul pro analogové televizní karty, modul *WMP9* integruje do rozhraní program Windows Media Player. *TV plug-in* poskytuje funkce pro zobrazování programů, u některých TV karet dokonce i s funkcí *Time Shift*. Tak můžete sledovat začátek vysílání, zatímco pořad již běží. Kromě toho utilita nabízí i časované nahrávání. To se pohodlně programuje pomocí **EPG** (*Electronic Program Guide*) souboru. Data EPG získáte buď z internetu, nebo přímo z TV karty prostřednictvím dalšího softwaru. Další informace pak získáte přímo v diskusním fóru věnovaném **Myhtpc**.

Showshifter: Je dalším rozhraním, speciálně zaměřeným na využití multimediálních schopností počítače, a může celkem výrazně usnadnit jeho ovládání přes televizor. [NA NÁSEM CD](#) vám nabízíme starší verzi 1.55. Je k dispozici zdarma, ovšem obsahuje o něco méně funkcí, než placebná verze aktuální. Celý program je již delší dobu na trhu, takže je dostatečně otestovaný a jednoduše se instaluje. V dalších řádcích si popíšeme verzi novější.

I u **Showshifteru** se podařilo ovládání celého rozhraní maximálně zjednodušit. Usnadňují to i velké popisky těch nejdůležitějších tlačítek, s nimiž je obsluha skutečně komfortní. V rozhraní je nejen integrován TV modul s funkcí videorekordéru, který může nahrávat na pevný disk, ale i CD a DVD přehrávač, dále Jukebox pro správu souborů s hudbou a dokonce prohlížeč obrázků. Program podporuje některé rozšířenější analogové televizní karty. Pokud se chcete přesvědčit, zda

i vaše TV karta patří mezi podporované, zavítejte na internetovou stránku www.showshifter.com/support/system.htm. Podpora digitálních TV karet se plánuje do příští verze softwaru.

Celou aplikaci lze obsluhovat prostřednictvím klávesnice, myši nebo infračerveného dálkového ovládání. **Showshifter** standardně dokáže ko-

munikovat s některými dálkovými ovladači od televize nebo od grafické karty, například od *Hauppauge Wintv-Remote* či *ATI Remote Wonder*. Nainstalováním dalšího softwaru se dá zajistit podpora i dalšími ovladači (viz rámeček **Obsluha počítače dálkovým ovládáním**).

4 0159/OK

Windows v komfortním provedení: Důležitý software

Program	Kategorie	Operační systém	Internetová adresa	Název a velikost souboru	Cena
Geoshell 4.11	Náhrada rozhraní Exploreru	98/ME, 2000, XP	www.geoshell.com	INSTALLER_R4.11.EXE (1,01 MB)	zdarma
Girder 3.3.1 b	Program pro přijímač infračerveného záření	98/ME, 2000, XP	www.girder.nl	GIRDER331B.EXE (2, 27 MB)	zdarma
Google Toolbar 2.0	Panel nástrojů pro vyhledávání na internetu	98/ME, 2000, XP	toolbar.google.com/intl/cs/	440 KB	zdarma
Igor plug-in 1.12	Plug-in pro utilitu Girder	98/ME, 2000, XP	www.cesko.host.sk/girderplugin.htm	IGORPLUG.ZIP (239 KB)	zdarma
Litestep 3.0.2	Náhrada rozhraní Exploreru	98/ME, 2000, XP	beyondconvention.net/ohussain/lisinstaller	LITESTEP_INSTALLER-3.0.2.EXE (3,49 MB)	zdarma
Myhtpc Alpha Release24 a plug-iny	Multimediální rozhraní Windows	98/ME, 2000, XP	myhtpc.net	MYHTPC-SETUP.R24.ZIP (6,16 MB)	pro soukromé použití zdarma
PCWHotkeys	Přehled klávesových zkratk	98/ME, 2000, XP, IE 5.0 nebo vyšší	–	PCWHOTKEYS.HTA (9,15 KB)	zdarma
PCWJPFLLD	Složky v kontextovém menu	98/ME, 2000, XP	–	PCWJPFLLD.VBS (8,6 KB)	zdarma
PCWLNKJP	Nastavení zástupců v kontextovém menu	98/ME, 2000, XP	–	PCWLNKJP.VBS (1,95 KB)	zdarma
PCWN.DLL	Vytvoření souboru/složky	98/ME, 2000, XP	–	PCWN.DLL (525 KB)	zdarma
PCWStart	Náhrada tlačítka Start	98/ME, 2000, XP	–	PCWSTART.EXE (25 KB)	zdarma
PCWVolume	Ovládání hlasitosti	2000, XP	–	PCWVOLUME.EXE (143 KB)	zdarma
Shell WM 0.7	Rozšíření rozhraní Exploreru	98/ME, 2000, XP	shellwm.sourceforge.net	SHELLWM-0.7.ZIP (67 KB)	zdarma
Showshifter 1.55	Multimediální rozhraní	98/ME, 2000, XP	www.showshifter.com	SHOWSHIFTER-SETUP-1.55.2150.EXE (12,4 MB)	zdarma
Showshifter 3.01.2557	Multimediální rozhraní	98/ME, 2000, XP	www.showshifter.com	SHOWSHIFTER-SETUP.EXE (20,9 MB)	zdarma
Showshifter Commands.GML	Konfigurační soubor programu Girder	98/ME, 2000, XP	–	SHOWSHIFTER_COMMANDS.GML (67,5 KB)	zdarma
Winkey 2.8	Rozšíření Exploreru	98/ME, 2000, XP	www.copernic.com/winkey	WINKEY.EXE (1,19 MB)	zdarma
Winlirc 0.65	Dálkové ovládání počítače	98/ME, 2000, XP	winlirc.sourceforge.net	WINLIRC-0.6.5.ZIP (119 KB)	zdarma

Obsluha počítače dálkovým ovládáním

I v případě, že vlastníte TV kartu bez dálkového ovládání, není možnost infračerveného dálkového ovládání programů **Myhtpc** či **Showshifter** ztracena. Potřebujete pouze jednoduchý přijímač infračerveného záření a jeden volný sériový (COM) port u vašeho počítače. Ovládání pak bude probíhat přes jakýkoliv ovladač vysílající infračervené paprsky, ať je to dálkové ovládání od starého nepoužívaného televizoru, nebo nějaký univerzální dálkový ovladač, který se dá naprogramovat pro použití s různými typy přístrojů.

Hotový infračervený přijímač modul se dá zakoupit na internetu. Zkušený kutilové se mohou na internetové adrese www.lirc.org/receivers.html podívat na schéma a seznam součástek. Podrobný návod na jeho sestavení se potom dá získat na internetu na adrese www.ocinside.de/go_d.html?/html/ir_receiver/ir_receiver_d.html.

Ani **Myhtpc**, ani **Showshifter** nedokážou na signály z dálkového ovladače reagovat přímo. Pro **Myhtpc** budete potřebovat utilitu **Winlirc**, kterou naleznete [NA NÁSEM CD](#). Tento zdarma dostupný program vám zpřístupní všechny potřebné funkce pro příjem infračerveného signálu, a to právě přes sériový port. Vzhledem k tomu, že každý dálkový ovladač vysílá poněkud jiné signály, musíte **Winlirc** nejprve pro ten váš model zkonfigurovat. Podrobné návody, bohužel

v němčině, opět naleznete na internetových stránkách **Overclocked Inside**.

V případě programu **Showshifter** je situace o něco komplikovanější. Tady dá o něco více práce přesvědčit aplikaci, aby spolupracovala s výše zmíněným jednoduchým přijímačím modulem. K navázání komunikace potřebujete utilitu **Girder**, plug-in **Igor** a konfigurační soubor **Showshifter Commands.GML**. Všechny tyto nástroje samozřejmě najdete [NA NÁSEM CD](#). Stejně jako v případě utility **Winlirc**, musíte i v **Girderu** nejprve zkonfigurovat signály z dálkového ovladače s příslušnými příkazy, které se mají při vyslání toho či onoho druhu signálu provést.

▲ **Svépomocí téměř zadarmo: Přijímač infračerveného signálu se skládá z několika součástek a připojí se k malé zástrčce do sériového portu vašeho počítače**